

Regeringens proposition

1982/83: 79

om bibehållande av statens institut för läromedelsinformation;

beslutad den 22 december 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

BENGT GÖRANSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i det beslut riksdagen fattade hösten 1981 (prop. 1981/82: 51, UbU 1981/82: 8, rskr 1981/82: 127) om vissa läromedelsfrågor.

Statens institut för läromedelsinformation (SIL) föreslås bestå som central myndighet även efter den 30 juni 1983. Vidare föreslås att den f. n. till skolöverstyrelsen knutna läromedelsnämnden bibehålls men knyts till SIL. SIL bör enligt förslagen bl. a. fastställa vilka läromedel som skall utgöra basläromedel, ansvara för information till skolorna om läromedel och genom läromedelsnämnden granska läromedel. SIL föreslås förbli central myndighet för Rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade och även i fortsättningen besluta om statsbidrag till produktion av läromedel inom bristområden.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-12-22

Närvarande: statsministern Palme, ordförande och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Rainer, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg

Föredragande: statsrådet Göransson

Proposition om bibehållande av statens institut för läromedelsinformation

1 Inledning

Efter förslag i prop. 1981/82: 51 fattade riksdagen hösten 1981 beslut (UbU 1981/82: 8, rskr 1981/82: 127) i vissa frågor som gäller läromedel. På grundval av dessa beslut har bl. a. utfärdats förordning (1982: 393) om vissa statliga insatser beträffande läromedel.

Enligt beslutet skall elever i grundskola, gymnasieskola samt motsvarande skolformer ha rätt att få tillgång till basläromedel enligt 5 § i nyss nämnda förordning. Skolöverstyrelsen (SÖ) skall enligt beslutet fastställa vilka läromedel som kan betecknas som basläromedel. SÖ skall vidare låta granska läromedel som SÖ avser att fastställa som basläromedel i samhällsorienterande ämnen. Granskningen, som skall avse bl. a. saklighet och allsidighet, skall ombesörjas av olika granskare vilkas yttranden skall spridas till skolorna. Den nya ordningen, som bl. a. innebär att läromedelsnämnden inom SÖ avskaffas, skall enligt riksdagens beslut gälla fr. o. m. den 1 juli 1983.

Riksdagsbeslutet innebär även betydande förändringar i vad avser register över och information om utbudet av läromedel. Den verksamhet som bedrivits av statens institut för läromedelsinformation (SIL) skall ersättas av den som sker genom läromedelsproducenternas branschorganisation, Föreningen Svenska Läromedelsproducenter (FSL). Statens inflytande på verksamheten skall säkras genom avtal. SÖ skall utöva tillsyn över verksamheten.

Genom avtal den 15 mars 1982 mellan staten och FSL har närmare reglerats hur läromedelsregistret skall utformas och utnyttjas m. m. Genom avtalet, som gäller fr. o. m. den 1 juli 1982 t. o. m. den 30 juni 1987, förbinder sig FSL bl. a. att föra ett läromedelsregister som skall vara öppet för alla läromedelsproducenter, dvs. även icke FSL-anslutna förlag och

myndigheter, organisationer m. m. I avtalet anges att det vid utbyggnaden av registret bör övervägas att tillföra det mer utförlig information. FSL skall vidare fortlöpande ge ut läromedelskataloger och utan kostnad distribuera dem till kommuner m. fl. I mån av behov skall även s. k. specialförteckningar ges ut.

För frågor av vikt rörande läromedelsinformationen skall det finnas en särskild samrådsgrupp med representanter för FSL, SÖ, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet. I samband med avtalets godkännande har regeringen uppdragit åt SÖ att – för statens del – fullgöra de uppgifter som följer av avtalet samt att därvid svara för den samhällsliga kontrollen av informationsverksamheten och löpande följa att den information som lämnas genom FSL:s register tas till vara inom skolväsendet. En kopia av avtalet bör fogas till detta protokoll som *bilaga 1*.

Enligt riksdagsbeslutet skall SÖ den 1 juli 1983 från SIL ta över ansvaret för fördelning av produktionsstöd samt uppgiften att vara tillsynsmyndighet för rikscentralerna för pedagogiska hjälpmedel för handikappade (RPH). Riksdagens beslut innebär vidare att SIL upphör den 30 juni 1983.

I det följande kommer jag att redovisa förslag till vissa förändringar av de beslut som riksdagen fattade under föregående riksmöte. Jag kommer att förorda dels att SIL bibehålls som central myndighet för läromedelsfrågor, dels att läromedelsnämnden bibehålls för granskning av läromedel. Övriga beslut av riksdagen med anledning av prop. 1981/82: 51 avser jag f. n. inte att föreslå några ändringar i.

Några av de frågor jag tar upp i det följande är inte av den karaktären att de kräver riksdagens beslut. Jag redovisar dem dock för sammanhangets skull.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Bakgrund

Riksdagen har tidigare i olika sammanhang (prop. 1973:76, UbU 1973:28, rskr 1973:242 samt prop. 1981/82:51, UbU 1981/82:8, rskr 1981/82:127) understrukit statens övergripande ansvar för en tillfredsställande läromedelsförsörjning. Vikt har också lagts vid att läromedlen stämmer överens med läroplanerna. Ställningstagandena i prop. 1973:76 gjordes mot bakgrund av en markerad obalans mellan konsument- och producentintressen. En vägledande tanke var att regering och riksdag genom olika åtgärder skulle stödja konsumenternas intressen. På så sätt skapades garantier för att produktion och användning av läromedel stödde de mål och riktlinjer som statsmakterna fastställt för undervisningen.

Den obalans som noterades vid 1970-talets början står i allt väsentligt kvar. Läromedelsproducenterna är många, men ett fåtal företag dominerar marknaden. Tre storproducenter (koncerner) har ca 75 % marknadsandel. Konsumenterna, dvs. kommunerna och ytterst lärare och elever är där-

emot många och splittrade. Den möjlighet som öppnats för det enskilda rektorsområdet att inom vissa budgetramar självt ta ställning till läromedelsvalet minskar sannolikt inte obalansen på marknaden. Kravet på samhällsinsatser kvarstår.

Utbildningens huvudmän, huvudsakligen kommunerna, har ett direkt ansvar för att eleverna har tillgång till lämpliga läromedel. Det innefattar också ett ekonomiskt ansvar för anskaffande av läromedel, vilket utgör ett tungt inslag i den kommunala skolbudgeten.

Produktionen av läromedel är ojämnt fördelad. Det finns ett överflöd inom stora och för läromedelsproducenterna lönsamma områden. Brister dröjer däremot kvar inom små och mindre områden. Inom sådana områden finns också risker för att utvecklingsarbetet blir svagt eller obefintligt, om inte samhällsinsatser balanserar detta förhållande.

År 1973 beslöt riksdagen att inrätta en särskild myndighet med övergripande ansvar för samhällets läromedelsinsatser, SIL. Genom dess arbete har en information byggts upp som bättre än den tidigare svarat mot konsumenternas krav på översikt, objektivitet och kvalitetsdeklaration. Produktionsstödet för små områden har vidgats. Verksamheten vid RPH har förbättrat läget för den lilla målgrupp som dessa elever utgör. Den utvärdering som gjorts av de statliga insatsernas kvalitet är övervägande positiv.

År 1976 tillsattes utredningen (U 1976:04) om läromedelsmarknaden (ULÄ). De förslag denna lade fram i sitt slutbetänkande (SOU 1980:15) Läromedlen i skolan innebar att ansvaret för samhällets dittillsvarande insatser splittrades. Ansvaret för utgivning av läromedelskataloger föreslogs överföras till branschorganisationen FSL. SIL:s verksamhet skulle upphöra. Uppgifterna med granskning, produktionsstöd och viss information skulle överföras till SÖ, som också skulle vara central myndighet för RPH. Förslagen var sålunda ägnade att försvaga samhällets inflytande på en verksamhet då det – med tilltagande koncentrationstendenser – i stället borde utökas.

Tre av utredningens sju ledamöter reserverade sig mot förslaget.

Till grund för förslagen i prop. 1981/82: 51 låg nämnda förslag från ULÄ. Utredningens förslag att avveckla SIL hade emellertid i remissyttrandena utsatts för stark kritik. En mycket klar majoritet av remissinstanserna avstyrkte ULÄ:s förslag, vilket också föredragande statsrådet anmälde i prop. 1981/82: 51. De båda kommunförbunden samt flertalet av tillfrågade kommuner, myndigheter och organisationer ingick i denna majoritet. Bl. a. avstyrkte samtliga elev- och lärarorganisationer förslaget. Statskontoret och SÖ framhöll att konsekvenserna av ett genomförande av ULÄ:s förslag var otillräckligt utredda.

Mot bakgrund av den så gott som enhälliga kritiken från konsumentintressena och med beaktande av min principiella inställning att samhället skall vara dessa intressen till stöd finner jag det motiverat att nu föreslå

åtgärder som håller vid makt det inflytande på och den insyn i läromedelsmarknaden som samhället hittills haft.

2.2 Central myndighet

Statens övergripande ansvar för en tillfredsställande läromedelsförsörjning motiverar enligt min mening att det även fortsättningsvis finns en central myndighet som har som huvudsaklig uppgift att bära och utveckla detta ansvar. Den myndighet som hittills haft denna uppgift bör därför fortsätta sin verksamhet. Jag förordar således att SIL bibehålls även efter den 30 juni 1983. SIL bör därvid få de uppgifter jag förordar i det följande. Till frågan om personal återkommer jag i mina förslag till budgetpropositionen.

2.3 Uppgifter för SIL

2.3.1 Granskning

Läromedelsnämnden, som fungerat alltsedan år 1974, har i flera avseenden påverkat utvecklingen av läromedel i samhällsorienterande ämnen. Inflytandet har bl. a. gjort sig gällande genom att nämnden utarbetat riktlinjer för granskningen. Genom sin sammansättning har nämnden också kommit att utgöra en förbindelselänk mellan samhället och läromedelsmarknaden.

Enligt min mening innebär riksdagens beslut att avskaffa läromedelsnämnden betydande nackdelar. I enlighet med de principiella ställningstaganden jag tidigare redovisat är det för mig självklart att inflytandet för det allmänna skall vidmakthållas. Förslaget att avskaffa den brett sammansatta nämnden till förmån för en ordning med endast två enskilda granskare beaktar enligt min mening inte tillräckligt, att frågeställningarna om saklighet och allsidighet i läromedel ofta är utomordentligt kontroversiella och därför naturligt hör hemma i en krets där det allmänna är representerat. Konsumentintressena bör också få möjlighet att göra sig gällande.

Ett ytterligare skäl till att bibehålla nämnden är behovet av ett oberoende organ mellan granskare och förlag. Den på grundval av prop. 1981/82: 51 beslutade ordningen ger den utsedda granskaren inte bara en granskningsfunktion utan också något som kan uppfattas som en faktisk beslutsfunktion. För egen del vill jag hålla det för sannolikt att granskarna lättare kan upprätthålla sin integritet om det avgörande omdömet om läromedlen är överlåtet på en oberoende nämnd.

Mot bakgrund av detta förordar jag att läromedelsnämnden bibehålls även efter den 30 juni 1983. Det nuvarande systemet med obligatorisk förhandsgranskning av vissa läromedel bör tillämpas även fortsättningsvis. Följande bör härvid gälla.

För att läromedel i samhällsorienterande ämnen skall kunna fastställas som basläromedel krävs att de har granskats av särskilda av läromedels-

nämnden utsedda granskare. Granskaren skall i ett skriftligt yttrande uttala sig i frågan om läromedlet behandlar sitt ämnesområde på ett sakligt och allsidigt sätt och även i övrigt stämmer överens med mål och riktlinjer i läroplanen. Normalt bör det räcka med en granskare, men inom ämnen eller ämnesområden där problemen kring allsidighet och saklighet är mer svårbedömda bör redan från början två granskare studera läromedlet. Förlaget som gett ut läromedlet skall alltid beredas tillfälle att yttra sig över ett granskningsutlåtande. Utlåtande och eventuell förlagsskrivelse utgör underlag för nämndens ställningstagande. Nämnden skall på basis av underlaget göra en egen bedömning som sammanfattas i ett kortfattat uttalande. Det är härvid inte fråga om ett godkännande eller underkännande av läromedlet i fråga utan endast om en kortfattad bedömning av läromedlets saklighet och allsidighet. Nämndens uttalande bör emellertid vara en viktig faktor vid fastställande av basläromedel.

I överensstämmelse med vad som gäller f. n. bör läromedelsnämnden utarbeta riktlinjer för granskning, utse granskare samt genom konferenser m. m. söka medverka till att läromedel utvecklas enligt statsmakternas intentioner. Nämnden bör även på eget initiativ låta genomföra tema- och/eller ämnesområdesgranskning. Som exempel på vad nämndens utvecklingsinsatser skulle kunna riktas in på vill jag erinra om att det behövs sådana läromedel i orienteringsämnen på grundskolans högstadium som kan bidra till att förverkliga integrationen mellan dessa ämnen.

I likhet med vad flera remissinstanser anförde i yttranden över ULÄ-betänkandet anser jag det lämpligt och ändamålsenligt att läromedelsnämnden administrativt knyts till SIL. SIL bör ha rätt att föreskriva att granskningsverksamheten skall avse läromedel i även andra ämnen än samhällsorienterande. SIL bör också svara för att skolorna fortlöpande informeras om nämndens uttalanden. Innan ett basläromedel antas bör vederbörande lärare och elever ha tagit del av nämndens uttalande i frågan.

Regeringen bör utse nämndens ledamöter. Antalet ledamöter bör vara nio, av vilka minst fyra bör företräda allmänna intressen på riksplånet och minst två allmänna intressen på det kommunala planet. En ledamot bör representera SÖ och ytterligare två hämtas bland personer med anknytning till skolväsendet.

Vad jag här har förordat om granskningsverksamhet bör avse basläromedel för grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, kommunal och statlig vuxenutbildning, riksinternatskolor samt privatskolor som omfattas av privatskolförordningen.

2.3.2 Fastställande av basläromedel m. m.

De bestämmelser om fastställande av basläromedel som utfärdats på basis av riksdagens beslut bör i huvudsak ligga fast, dock med den ändringen att SIL bör vara ansvarig myndighet. Som jag tidigare angett bör läromedelsnämndens granskningsuttalande väga tungt vid bedömningen av

om ett läromedel skall betecknas som basläromedel eller ej. SIL:s beslut om fastställande av basläromedel bör inte kunna överklagas.

Vad jag hittills har uppehållit mig vid beträffande läromedel har i första hand gällt basläromedel. Dessa, för skolan specialproducerade, läromedel styr ofta undervisningens uppläggning och innehåll. Redan i propositionen om skolans inre arbete (prop. 1975/76: 39) underströks att läromedlen inte får uppfattas som styrande för arbetets uppläggning utan skall ses som hjälpmedel i undervisningen och vid valet av lärostoff.

Detta synsätt har även kommit till uttryck i föreskrifterna i den nya läroplanen för grundskolan (Lgr 80), där det anges att den lokala undervisningsplaneringen primärt skall utgå från centrala mål och från kursplanernas huvudmoment. Först därefter skall valet av lämpliga läromedel – studiebesök, läroböcker, fack- och skönlitteratur, tidningar, tidskrifter, experiment – komma in. Detta vidsträckta läromedelsbegrepp bör vara en utgångspunkt vid den lokala undervisningsplaneringen.

Detta kommer förmodligen att leda till en ökad användning av annat material än den traditionella grundboken. Samhället bör på olika sätt understödja lärares och elevers strävan att komma bort från basläromedlens styrande inverkan på undervisningens uppläggning. Härvid kan en systematisk information om mer än bara basläromedel fylla en viktig funktion. SIL bör därför få i uppdrag att i samarbete med olika intressenter undersöka behovet av och möjliga former för bedömning av andra läromedel än basläromedel. Jag avser att återkomma till regeringen i denna fråga.

2.3.3 Information om läromedel

Det avtal som träffats mellan staten och FSL begränsar f. n. möjligheterna till samhälleliga åtgärder för läromedelsinformation. Enligt min mening finns det skäl att, inom de ramar avtalet ger, verka för att läromedelsregistret och kataloginformationen i FSL:s regi utvecklas. Det är mindre tillfredsställande om registret och katalogerna kommer att kunna fungera som hjälpmedel endast för dem som redan vet vilket läromedel de skall köpa. Vidare är jag angelägen om att små företag och mer udda läromedelsproducenter som organisationer och myndigheter får samma möjlighet att nå ut till skolorna som i det tidigare systemet. FSL-registret ger läromedelsproducenterna ett avgörande inflytande på bedömningen av vilken skolform-/stadium/ämne som ett visst läromedel är lämpligt för. Det är angeläget att detta inflytande så långt som möjligt balanseras.

Jag vill allmänt stryka under vikten av att SIL noga följer läromedelsmarknaden och vidtar sådana åtgärder att också de små och udda producenterna har möjlighet att hävda sig. För utvecklingen av läromedel är det viktigt att ta till vara alla kreativa resurser.

En samrådsgrupp med representanter för staten och kommun- och landstingsförbunden skall finnas enligt avtalet mellan staten och FSL. Jag förutsätter att den statliga representanten i denna grupp kommer att vara

uppmärksam på de problem jag här har nämnt. Vidare bör staten i enlighet med vad avtalet medger genom samrådsgruppen verka för att den nuvarande informationen om varje enskilt läromedel utvidgas. Det är också av vikt att den statliga representanten i samrådsgruppen bevakar att registret byggs upp på ett sådant sätt att det kan utnyttjas för en löpande kontroll av prisutvecklingen inom läromedelsområdet.

I avtalet har angetts att SÖ skall svara för den statliga representationen i samrådsgruppen. Mot bakgrund av mina här framlagda förslag anser jag det naturligt att SIL övertar denna roll. Till SIL bör även ges samma rätt till uttag ur register m. m. som SÖ har. Jag utgår från att det skall vara möjligt att genomföra detta inom ramen för avtalet.

SIL bör vara ansvarig myndighet för tillsynen av verksamheten med information enligt avtalet. Jag avser att föreslå regeringen att ge SIL i uppdrag att i god tid före avtalets upphörande år 1987 till regeringen redovisa en samlad utvärdering av avtalets konsekvenser.

2.3.4 Övriga uppgifter

I riksdagens beslut med anledning av prop. 1981/82: 51 ingick också att till SÖ föra över SIL:s ställning som central myndighet för RPH och uppgiften att fördela produktionsstöd. Detta torde mest vara att se som en konsekvens av att övriga uppgifter för SIL skulle falla bort. Jag ser nu inga skäl för att SIL skulle fråntas dessa uppgifter. SIL bör i samband med handläggningen av produktionsstödet verka för en förbättrad tillgång på läromedel inom områden där det råder brist. SIL bör vidare liksom hittills främja produktion av och utge information om läromedel för minoritets- och invandrarundervisning i avvaktan på förslag från språk- och kulturarvsutredningen. SIL bör även kunna bedriva annan informationsverksamhet, som t. ex. att ge ut olika typer av specialförteckningar.

Vid bifall till mina förslag kommer statens uppgifter för läromedelsförsörjning att renodlas så att huvuddelen av uppgifterna faller på SIL. SÖ:s ansvar blir forsknings- och utvecklingsarbete inom läromedelsområdet. En sådan fördelning stämmer enligt min mening väl överens med den nya synen på den centrala skoladministrationens uppgifter. Det är emellertid mycket angeläget att erfarenheter och uppslag löpande kan utbytas mellan myndigheterna. Jag utgår från att SIL och SÖ i samråd utvecklar lämpliga kontaktformer sinsemellan.

2.4 SIL:s styrelse

För att SIL:s uppgift att stödja olika insatser på läromedelsområdet ytterligare skall betonas bör representanter för handikapp- och invandrarundervisningsområdet ingå i styrelsen. Representanterna förutsätts ha aktuella erfarenheter från området. Antalet ledamöter och ersättare i SIL:s styrelse kommer därigenom att öka från fem till sju.

2.5 Kostnader

Det avtal som träffats mellan staten och FSL påverkar redan under innevarande budgetår medelsbehovet under anslaget D4. Statens institut för läromedelsinformation. Jag återkommer i denna fråga i samband med förslag till tilläggsbudget II.

Till frågan om beräkning av anslag till SIL för budgetåret 1983/84 återkommer jag i samband med mina förslag till budgetpropositionen. Jag vill dock redan i detta sammanhang anmäla att jag räknar med att SIL:s verksamhet fortsättningsvis – till huvuddelen – skall finansieras genom en särskild läromedelsavgift. Ett förslag till en sådan avgift kommer att utarbetas inom regeringskansliet. Enligt min mening är det rimligt att hela läromedelsproduktionen får bära kostnaderna för insatser även inom områden som förlagen bedömer som icke lönsamma. Avgiften bör därför, förutom huvuddelen av SIL:s verksamhet, även täcka kostnaderna för det statliga stöd som utgår till produktion av läromedel inom bristområden. Jag räknar med att ett avgiftssystem skall kunna utarbetas i sådan tid att förslag kan föreläggas riksdagen under hösten 1983 och att den nya ordningen kan träda i kraft den 1 januari 1984.

2.6 Sammanfattning

Mina förslag i det föregående innebär sålunda att SIL bör bestå som central myndighet även efter den 30 juni 1983. Fr. o. m. den 1 juli 1983 bör SIL sammanfattningsvis svara för följande arbetsuppgifter:

- fastställa basläromedel
- genom läromedelsnämnden granska läromedel
- ansvara för information till skolorna om läromedel
- vara central myndighet för RPH
- besluta om statsbidrag till produktion av läromedel inom bristområden
- främja produktion av och utge information om läromedel för minoritetsspråks- och invandrarundervisning
- verka för förbättrad tillgång på läromedel inom områden där det råder brist
- i övrigt handlägga de ärenden som regeringen föreskriver.

Den nuvarande obligatoriska förhandsgranskningen av vissa läromedel bör i stort sett bibehållas. Läromedelsnämnden bör bestå och administrativt knytas till SIL.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna mitt förslag att statens institut för läromedelsinformation

skall bibehållas och fr. o. m. den 1 juli 1983 få de arbetsuppgifter jag redovisat.

2. godkänna de av mig förordade riktlinjerna för granskning av läromedel,

3. godkänna mitt förslag att läromedelsnämnden bibehålls och att den administrativt knyts till statens institut för läromedelsinformation.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag föredraganden har lagt fram.

Bilaga 1

Kopia

Protokoll. fört vid förhandlingar den 15 mars 1982 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för Föreningen Svenska Läromedelsproducenter om läromedelsinformation

Närvarande:

Statens förhandlingsnämnd (SFN).

Överdirektören Svante Englund

Departementssekreteraren Curt Malmborg

Departementssekreteraren Stefan Sjölander

Avdelningsdirektören Folke Sjöström

Föreningen Svenska Läromedelsproducenter (FSL)

Förlagsdirektören Elov Edman, ordf i FSL

Verkställande direktören Olof Storm

Direktörsassistenten Christine Hansson

Vid förhandlingar denna dag om läromedelsinformation enas parterna om följande.

1 §

Föreningen Svenska Läromedelsproducenter (FSL) förbinder sig genom sitt bolag, Svenska Läromedelsproducenters Service AB, beträffande läromedelsinformation från och med den 1 juli 1982

att föra ett databaserat register över informationsbärande läromedel (i huvudsak tryckta läromedel med tillhörande komponenter samt annat material av liknande karaktär) som anmälts för registrering och som är avsedda för grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, kommunal och statlig vuxenutbildning, riksinternatskolor, privatskolor som omfattas av privatskoleförordningen eller särskolan eller däremot svarande skolformer,

att kontinuerligt ge ut kataloger över i registret upptagna läromedel,

att läromedelsregistret skall vara öppet för alla läromedelsproducenter, såväl sådant förlag som är, respektive inte är, anslutet till FSL samt myndigheter, organisationer m. fl.,

att verka för att läromedelsregistret skall täcka en så stor del av marknadens utbud som möjligt och att uppgifterna skall vara aktuella.

2 §

FSL åtar sig beträffande läromedelsregistret

att registret skall innehålla alla typer av informationsbärande läromedel, såsom text-, ljud- och bildmaterial, som anmälts för registrering,

att i registret även skall ingå läromedel för bristområden, t.ex. för specialundervisning och invandrarundervisning,

att för läromedelskonsumenterna erforderliga basfakta redovisas för varje i registret ingående läromedel. Härmed avses t.ex.

- ISB-nummer
- författare

- titel
 - komponent (t. ex. faktabok, bildband, film)
 - förlag/leverantör
 - skolform/stadium
 - årskurs/ämne
 - bindning/förpackning
 - omfång (antal. sidor, speltid, etc.)
 - upplaga/tryckning
 - pris (i regel F-pris dvs. förlagsnettopris för kommuner, skolor och bokhandel)
 - uppgift om att läromedlet har fastställts som basläromedel; enligt gällande bestämmelser blivit objektivitetsgranskat; handikappsanpassats, exempelvis överförs till punktskrift; ingått i övergripande granskning av skolöverstyrelsen, t. ex. temagranskning,
- att vid utbyggnaden av registret överväga att tillföra det mer utförlig information.

att låta den fortsatta utvecklingen av registret bli föremål för samråd enligt 5 §.

att medge rätt för skolöverstyrelsen, länskolnämnder, kommuner och styrelser för berörda skolor, samt för deltagande förlag (motsvarande), att göra uttag ur registret.

3 §

FSL åtar sig beträffande registret

att kontinuerligt ge ut kataloger (huvudkatalog, stadietvisa kataloger och liknande) över de i registret ingående läromedlen och utan kostnad distribuera dem i sammanlagt minst 20 000 exemplar till kommuner m. fl.,

att därutöver, i mån av behov, ge ut läromedelsförteckningar för speciella områden,

att i katalogerna redovisa de basfakta som angivits i 2 §.

Anmärkning

Parterna är överens om att ta upp förhandlingar om innehållet i denna paragraf, om sådana tekniska förändringar inträffar att någondera parten mot denna bakgrund anser det önskvärt.

4 §

FSL finansierar verksamheten enligt detta avtal genom avgifter från dem, som anmält läromedel för införande i registret och förbinder sig beträffande avgifter

att för läromedelsregistret och för produktion och distribution av katalogerna utarbeta egen budget, som bygger på principen att registret, databasen och katalogerna skall vara självfinansierande,

att kostnaden för registret och katalogerna i princip skall beräknas i förhållande till omfattningen av varje läromedelsproducents deltagande och att särskild inträdesavgift ej skall tillämpas,

att eventuellt medgivande av nedsättning av avgifter kan göras efter samråd enligt 5 §.

att för uttag ur databasen debitera den som begärt uttaget alla särskilda kostnader i samband därmed.

Vid handläggning av produktionsstödsärenden har skolöverstyrelsen rätt att utan kostnad utnyttja databasen vid behovsanalyser för berörda bostadsområden. Medgivandet avser såväl tekniska som andra kostnader.

För andra uttag ur registret debiteras skolöverstyrelsen för andra kostnader än dem som avser tillgången till informationen i registerbasen och FSL:s administrativa kostnader.

5 §

För frågor av vikt rörande läromedelsinformationen skall FSL samråda med skolöverstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Anmärkning

Regeringen avser att uppdra åt skolöverstyrelsen att – för statens del – fullgöra de uppgifter som följer av avtalet samt att därvid svara för den samhälleliga kontrollen av informationsverksamheten och löpande följa hur såväl den information som lämnas genom FSL:s register som de upplysningar som ges genom granskningsyttrandena tas tillvara inom skolväsendet.

6 §

Överenskommelsen gäller från och med den 1 juli 1982 till och med den 30 juni 1987. Sägs ej överenskommelsen upp ett år före avtalstidens utgång förlängs den med fem år i sänder.

7 §

Beslutar FSL att träda i likvidation och annan branschorganisation inte träder i dess ställe skall staten ha rätt att utan särskild kostnad överta läromedelsregistret, databasen och katalogutgivningen.

Överenskommelsen gäller under förbehåll att den godkänns av regeringen och FSL:s styrelse.

Detta protokoll är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

För Föreningen Svenska
Läromedelsproducenter/
Svenska Läromedelsprodu-
centernas Service AB

Svante Englund

Elov Edman

Folke Sjöström

Olof Storm

Bestyrkes i tjänsten

Inga-Lisa Kårnäs

